

Gerbiamas Rektoriau, gerbiama Dekane, miela fakulteto bendruomenė, mieli svečiai,

atrodo, kad filologija, nors ir ne vienintelė tokia, yra ypatingai linkusi kreipti *ad universitatem*. Juk įvairių tekstų studijos čia visai nepastebimai tampa tuo pačiu ir istorijos, kultūros tyrinėjimais, kalbotyros metodai kartais panėsi į tikslųjų mokslų, o esminiai teksto prigimties klausimai yra filosofiniai. Tad ir į mano mintis šiandien skverbiasi ne tiek konkretybės, kiek *universitas per se* ir *jus natura*.

Kaip pirmasis literatūros teorijos objektas yra jos objektas, taip ir mūsų pirmoji ir tuo pačiu nuolatinė užduotis yra universiteto pažinimas. Pradėtas tyrinėti prieš ketverius ar šešerius metus, universitetas ilgai netrukus atsiskleidė esantis kur kas sudėtingesnis nei buvo galima numanyti. Mat universitetas yra tam tikra įtampos teritorija, o bandymas suprasti tiek jį, tiek save jame – nuolatinis aukso vidurio ieškojimas.

Įžengęs į universitetą, pirmiausia patyriau, kad čia esu kviečiamas ieškoti vidurio kelio tarp individualaus, absoliučiai nesuvaržyto pažinimo bei pasitikėjimo autoritetu. Juk studijų tikslas yra ugdyti savarankišką asmenybę, tačiau, stokodama savojo vedlio, žinijos ir klausimų pasaulyje siela nesunkiai pasimeta. Šio laviravimo tarp savarankiškumo ir klievimosi autoriteto patarimais praktinę išraišką kaip tik neseniai patyrėme rašydami baigiamuosius darbus. Tačiau, kolegės ir bičiuliai, argi ne svarbiau yra tai, kaip šis laviravimas keitė mus pačius? Viena vertus, jis įkvėpė kiekvienai asmenybei reikalingo skepsio, kita vertus mokė ne mažiau svarbaus pasitikėjimo bei kūrė asmeninį santykį.

Pastarasis santykis universitete mezgėsi ne tik tarp mokytojo ir mokinio, bet ir tarp kolegų. Tačiau ir čia teko patirti savotišką įtampą tarp individualumo ir bendruomeniškumo. Viena vertus, be asmeninių kiekvieno bendruomenės nario studijų pati bendruomenė patiria žalą nelyginant kūnas, kai paralyžiuojami jo nariai. Kita vertus, individualūs ieškojimai čia ypatingi tuo, kad klesti būtent dėl kolegiškumo. Puikiai pamename tas vienišas valandas MKIC'e ar namuose. Tačiau buvimą čia visų pirma simbolizuoja bendraminčių ir kitaminčių diskusijos, ištikusios tiek šiuose kiemeliuose, tiek ir prisėdus kavinėje ar bare. Diskusijos, kurios ne tik lydėdavo pertraukas, bet ir netikėtai užsitęsdavo, kai užsidarius bibliotekai išnirdavom po žvaigždėtu Vilniaus dangumi.

Nemažesnių dilemų patirta ir praktiniame studijų lygmenyje. Universitetas per šiuos metus ne kartą pasireiškė galvos skausmu renkantis studijų dalykus ir papildomai dienotvarkėn spraudžiant neoficialius seminarus. Iš pradžių maniau tai esant savotiška pirmųjų kursų liga, kai dar neišryškėjęs studijų profilis lenkia prie pernelyg įvairios dalykų pynės. Tačiau dabar atrodo, kad tai yra šiandienos universitetą nusakanti itin svarbi įtampa tarp horizontalaus ir vertikalaus pažinimo.

Jei nevaržytų laikas, universitetą toliau būtų galima apmąstyti kaip įtampą tarp intelekto ir dorybių ugdymo, tarp laisvės ir disciplinos, tarp autonomiškumo ir įsišaknijimo visuomenėje, galiausiai, tarp savumo ir kitoniškumo. Būtų šaunu, jei baigdami studijas galėtume drąsiai

pasakyti atradę, kas gi yra universitetas ir kaip spręsti minėtas įtampas. Deja, svarstymą vainikuoja veikiau sokratiška aporija nei tvirtas atsakymas. Ir net laiko rėmai neverti tapti pasiteisinimu – juk šioms paieškoms turėjome ne vienerius metus.

Vis dėlto keli dalykai yra aiškūs. Pirmiausia, šios ir panašios skirtys yra ne priešingi poliai, o veikiau skirtingi aspektai, kuriais žvelgiame į savąjį tyrimo objektą. Antra, universitetas kaip įtampos teritorija yra transformuojanti erdvė. Ši erdvė ir konkrečiai mūsų fakultetas keičia santykį su žosme, moko naujai matyti tekstą. Bet svarbiausia – keičia mus, bandančiuosius pažinti žosmę. Įžengus čia, jau per pirmuosius semestrus belieka užsisegti saugos diržus, idant išlaikytume savastį spartaus kismo aplinkybėmis, o tokio kismo nesant būtina apsidairyti, ar išties supratome, kur atėję.

Dabar norėtusi užbaigti džiaugsmingai tariant *finis coronat opus* ir palikti šią erdvę. Dalis mūsų tą ir padarys. Tačiau minėta transformacija ir patirti ieškojimai skatina likti ir tęsti tai, kas pradėta. Tad pasiliekančiams kartu bei nuolat čia esantiems norėčiau palinkėti būtent to – aistringai tirti universiteto prigimtį ir leistis į kismą, kurį teikia λόγος bei jo pažinimas. O išeinantiems kolegoms linkiu, kad studijų baigimas būtų veikiau formalumas nei atsiskyrimas nuo transformuojančios įtampos teritorijos.